

L'última que apagui el llum

Es va llevar molt abans que sonés el despertador. Feia estona que no podia reprendre el son i li donava voltes al cap la incògnita de com s'havia arribat a aquesta situació. Quan decidí dedicar-s'hi, 47 anys abans, res presagiava un desenllaç d'aquesta mena, ans al contrari, i menys encara quan, a poc a poc, s'anaven assolint fites que consolidaven l'estatus acadèmic.

Recordà que tot havia començat al final de la primera dècada del segle XXI. No és que es produís cap daltabaix sobtat, sinó una munió de fenòmens que es van anar encadenant sense que ningú encertés aturar-los. Feia molts anys que la nota de tall per estudiar la carrera era de les més baixes, però això no desentonava massa amb els efectes del *baby boom*. La democratització de la universitat, en deien: tothom que volia podia estudiar-hi, tothom que s'hi matriculava, tard o d'hora, havia d'aprovar, etc.

Sabia per experiència que la carrera tenia fama de relativament assequible. Tot i que era escàs l'estudiantat que coneixia ben bé de què anava, el que sí que sabia tothom és que no s'hi faria ric. Per tant, la majoria d'aspirants més qualificats optaven per estudis amb més prestigi (o menys estigma). Així, la nota de tall era baixa perquè no hi havia competència per aconseguir una plaça. Per elevar la nota calia disminuir el nombre de places, però això, a més d'anar en contra de la dita democratització, restava uns ingressos dels quals les universitats no en podien o no en volien prescindir.

Però –va pensar sota la dutxa– aquest desequilibri entre oferta i demanda feia anys que durava, sols que en lloc de donar-se a l'entrada a la universitat ara es produïa a l'entrada al món laboral. El veritable problema s'esdevingué quan les universitats es van anar quedant sense professorat format en la professió que havien de transmetre a l'estudiantat segons la carrera. Aquesta niciesia fou l'inici de la fi a la qual, irremissiblement, tot confluïa, com les darreres gotes al forat del desguàs!

Veient-se al mirall se li escapà una mitja rialla, més de llàstima que d'altra cosa, quan s'adonà del que acabava de pensar. No és que una mena de plaga s'hagués endut tot el professorat a l'altre barri o que, de sobte, en bloc, aquest presentés la dimissió (possibilitats segurament rumiades secretament per més d'un). No. El que succeí fou que per contractar professorat nou a temps complet s'exigí estar “acreditat” (és a dir, tenir un certificat de docència), la qual cosa s'aconseguia justificant, entre d'altres requisits, una experiència docent de diversos anys; altrament, només es podia contractar professorat a temps parcial, al qual, però, s'exigia tenir una altra feina remunerada.

Sí, ja s'adonava que era difícil d'entendre des de fora estant, i encara no havia arribat al final de l'embolic i volia treure'n l'entrellat. Hom que li llegís el pensament l'hauria pogut interpel·lar sobre per què, com passava en altres carreres, no hi havia professionals, d'àmplia experiència, a

qui seduís la idea de fer el salt a la docència; o bé per què estudiants brillants, un cop finalitzada la carrera, no romanien com a becaris en el mateix departament; o, senzillament, si no hi havia professionals a qui fes il·lusió compaginar llur pràctica amb unes hores de dedicació a la formació de nous professionals.

Gairebé se li cremà l'esmorzar de tants interrogants com li calia respondre. Però, recapitulant, tot anava encaixant i, per fi, començava a veure la llum al final del túnel. És clar, per ser docent a la universitat calia, almenys, un títol de llicenciatura (i millor si també es tenia el doctorat). Però, què passava? Que eren molt pocs els professionals que tenien aquests títols. I no se'ls podia retreure que no fossin més —va pensar—, perquè qui s'embarca a fer-ho si no és per dedicar-se a la docència? I més tenint en compte que, durant molt de temps, no hi havia cap llicenciatura pròpia de la carrera.

També tenia molt clar, perquè en coneixia alguns que s'hi havien embarcat, que la possibilitat de simultaniejar la pràctica i la docència tampoc no seduïa gaire, ja que suposava, molts cops, gairebé una doble jornada laboral, a més de fer-ho per unes condicions salarials veritablement draconianes. Pel que fa a les beques predoctorals, no era factible aconseguir-les sense estar en un grup de recerca consolidat, cosa excepcional en el professorat de la carrera. Tampoc es pot dir que hi hagués gaires estudiants avinents i disposats a seguir una carrera docent d'uns quants anys (en aquest moment féu una associació d'idees amb el que havia pensat abans sobre la nota de tall amb què s'entrava).

Acabant-se de vestir i recollint els papers per posar-los a la cartera arribava també al desenllaç que no per més conegut comprenia millor. Succeí que, quan les universitats s'hi veieren obligades, van convocar les places de professorat corresponents, tot i saber que no hi havia en el mercat candidatures amb el perfil que es requeria. Tal com prescrivia la llei, les places s'hagueren d'oferir obertes a qualsevol doctor o llicenciat d'àrees de coneixements més o menys afins. En absència d'aspirants amb la mateixa titulació de la carrera, s'hagué de contractar doctors i llicenciats que, de vegades, no la coneixien ni de nom (és clar, com que no era una carrera prestigiosa, va pensar).

De camí cap a la feina entre el tràfic caòtic d'aquelles hores, conclogué que, en el millor dels casos, aquest professorat nou va fer esforços per adequar el seu saber a la titulació on l'havia d'impartir. Malgrat tot, la socialització professional va anar quedant cada vegada més afeblida, en proporció directa amb la disminució del nombre de referents entre els formadors. Fins al punt que aquest any 2021 els professionals, en els llocs de pràctiques, se'n feien creus del poc "ofici" amb què els arribava l'alumnat.

Però les repercussions ja són prou conegudes o bé ho seran d'aquí a poc (i mira de sobreposar-se tot entrant per la porta de la facultat). Ara no és moment de lamentar-se'n. Era 14 o 15 anys enrere quan calia preveure el que ens venia a sobre; tot i que, si ho hagués advertit aleshores, l'haurien titllat de "catastrofista". Però, potser sí que, subtilment, hauria hagut de suggerir-ho. Ara, especialment, voldria no haver-se'n de lamentar, perquè avui és el

dia en què, definitivament, desapareixeran els treballadors socials del grau de Treball Social. Després de tants anys i d'haver-los vist marxar un darrere l'altre, li ha arribat l'hora de la jubilació...

– “Molt bon dia, Delfí!”, el saluda una professora en creuar-se'l.

– “Gràcies, igualment”, li contesta ell (i es queda dubtant si li ha dit amb segones).

Xavier Pelegrí